مسوگەر حەلال یێ ئاشکەرایە و حەرام ژی یێ ئاشکەرایە))

ژ ئەبو عەبدوللاهی، نوعمانێ کوڕێ بەشیری (خودێ ژێ ڕازی بیت) گۆت: من گوھ ل پێغەمبەرێ خودێ (صەلات و سەلامێن خودێ ل سەر بن) بوو دگۆت: ((مسوگەر حەلال یێ ئاشکەرایە و حەرام ژی یێ ئاشکەرایە، د ناڤبەرا وان ھەردووکان ژیدا ھندەك کارێن نەئاشکەرا ھەنە کو گەلەك کەس وان نزانن، ڤێجا ھەر کەسێ خۆ ژ کارێن نەئاشکەرا بپارێزیت؛ ئەڤە وی دینێ خۆ و ناموپسا خۆ پاراست، و ھەر کەسێ بکەڤیتە د ناڤ واندا؛ ئەڤە ئەو کەڤتە د ناڤ حەرامییێدا. وەکی شڤانی دەمێ پەزێ خۆ ل دۆر پاوانی دچەرینیت، نێزیکە ئەڤ پەزە بچیتە د ناڤدا و بچەرینیت، بزانن کو ھەر مەلکەکی پاوانەك ھەیە و پاوانێ خودێ ژی ئەو تشتن یێن وی حەرام کرین، بزانن کو پارچەیەك د لەشیدا ھەیە؛ ئەگەر باش بوو؛ لەش ھەمی دێ باش بیت و ئەگەر خراب بوو؛ لەش ھەمی دێ خراب بیت، ئەو پارچە ژی دلە)).

[صحيح] [رواه البخاري ومسلم]

پێغەمبەر (صەلات و سەلامێن خودێ ل سەر بن) بناخەیەکێ گشتی د تشتاندا دیار دکەت و کو ئەڤ تشتە د شەریعەتیدا بۆ سێ پشکان دابەش دبن: حەلالەکێ دیار و ئاشکەرا، حەرامەکێ دیار و ئاشکەرا و تشتێن جھێ گومانێ کو حوکمێ وان یێ ئاشکەرا نینە ژ لایێ حەلالی و حەرامییێڤە و گەلەك ژ خەلکی حوکمێ وان نزانن. ڤێجا ھەر کەسێ ئەو تشتێن گومانلێکری ھێلان؛ دینێ وی ب دویرکەڤتن ژ کەڤتنا د ناڤ حەرامییێدا پاراستی دمینیت، ناموپسا وی ژی ژ گۆتنێن خەلکی پاراستی دمینیت ب وێ چەندێ یا کو ژ بەر کرنا ڤی تشتێ گومانلێکری وی پێ عەیبدار دکەن. و ھەر کەسێ خۆ ژ تشتێن گومانلێکری نەپاراست؛ ئەڤە وی نەفسا خۆ ئێخستە د مەترسییێدا، ڤێجا یان ب کەڤتنا د ناڤ حەرامییێدا، یان ژی ب وێ چەندێڤە خەلك دێ بەحسێ ناموپسا وی کەت. پێغەمبەرێ خودێ (صەلات و سەلامێن خودێ ل سەر بن) نموونەیەك ئینا داکو ڕەوشا وی کەسێ تشتێن گومانلێکری دکەت دیار بکەت و کو ئەو وەك وی شڤانییە یێ پەزێ خۆ ل نێزیك ئەردەکی دچەرینیت کو خودانێ وی ئەردی ئەو ئەرد یێ پاراستی و پاوان و چەپەرەکێ بۆ دانای، ڤێجا نێزیکە کو پەزێ ڤی شڤانی بچیتە د ناڤ ڤی ئەردیدا و ڤی پاوانی دەرباز بکەت ژ بەر نێزیکبوونا وان ژ وی، ھەر ب وی شێوەی یێ تشتێ گومانلێکری دکەت، ئەو ب وێ چەندێ یێ نێزیکی حەرامییێ دبیت و نێزیکە بکەڤیتە تێدا. پاشی پێغەمبەری (صەلات و سەلامێن خودێ ل سەر بن) گۆت کو د لەشیدا پارچەکا گۆشتی ھەیە (کو ئەو ژی دلە) ب چاکیبا وێ پارچێ؛ لەش چاك دبیت، و ب خرابیبا وێ پارچێ؛ لەش خراب دبیت.

http://www.sunnah.global/hadeeth/kmr/show/66515